

»OVSE se ne ukvarja z vsiljevanjem barvnih revolucij«

Intervju s Predsedujočim OVSE, ministrom za zunanje zadeve Republike Slovenije Dimitrijem Ruplom za časopis Nezavisimaja Gazeta.

NG: Predsednik Uzbekistana Islam Karimov ni omogočil dostopa mednarodnih opazovalcev, ki bi preiskali dogodke v Andižanu z dne 13. maja. Zdaj je povabil Rusijo, Iran in druge sosednje države. Ali je OVSE sprožila neodvisni preiskovalni postopek?

Dr. Rupel: Tudi sami veste, da opazovalci OVSE niso imeli dostopa, da bi preiskovali omenjene dogodke. Ampak so se v tisti del Kirgizije, ki meji na Uzbekistan, napotile množice beguncev iz republike, ki so pričeli teh dogodkov. Opazovalci OVSE so v tesnem stiku z njimi, imamo pripravljeno gradivo, ki temelji na njihovih izjavah. Lokalne oblasti pa nam niso dovolile, da izvedemo neodvisno preiskavo na ozemlju Uzbekistana. In iskreno ne razumem zakaj, saj je Uzbekistan država, ki sodeluje v OVSE, vse članice te organizacije pa so ena družina. Ne razumem, zakaj je ta država toliko pogreznjena vase in zaprta, ne samo pred nami, temveč tudi pred OZN, predstavniki Evropske unije in marsikatero druge.

Z ostalimi državami je povsem drugače: venomer lahko pokličem Condoleezo Rice ali Sergeja Lavrova in se pogovorim o vseh vprašanih, ki nas zanimajo. Ampak kar zadeva Uzbekistan - ni samo to, da ne morem priti v stik s predsednikom Karimovim, temveč se niti ne morem direktno povezati z mojim kolegom - ministrom za zunanje zadeve Iljerjem Galijevom. In to je zelo čudno, saj je Islam Karimov še pred kratkim - marca letos - prišel v Slovenijo, kjer smo ga sprejeli kot častnega gosta. Vendar pa nam doslej z njim ni uspelo vzpostaviti stika. In to iskreno obžalujem.

NG: Visoka aktivnost volilcev na predsedniških volitvah v Kirgizistanu, po mnenju marsikaterih ekspertov, se ne zdi verodostojna. Kako mislite - ali so bile minule volitve dovolj demokratične in poštene, ali pa so opazovalci OVSE odkrili prekrške?

Že samo dejstvo, da je v Kirgiziji prišlo do volitev, in način, kako so potekale, predstavlja bistven korak naprej. Prepričan sem bil, da bo zmagal Kurmanbek Bakijev, ker je združil svoja prizadevanja s Feliksom Kulovom in oba predstavljata dva različna dela države - sever in jug. Njuna združitev je preprečila resne probleme v odnosih med prebivalstvom severa in juga Kirgizije, razkol v republiki. Tandem Bakijeva s Kulovom je najboljša rešitev za nastalo situacijo. Boljšega si ne bi mogli želeti.

NG: Kako načrtujete sodelovanje z novim vodstvom Kirgizije? Kakšni bodo prvi koraki na področju zaščite človekovih pravic v republiki?

Dr. Rupel: OVSE je največja regionalna mednarodna organizacija, ki se ukvarja tudi s področjem zaščite človekovih pravic. Aktivno zasledujemo to usmeritev v Kirgiziji. Izvajamo seminarje, organiziramo konference, nastopamo pred ljudmi. Ampak naši ukrepi so bolj izobraževalne in svetovalne narave, ker ne moremo direktno vplivati na razmere znotraj države. Konkretno korake mora narediti kirgiška oblast.

NG: V Kazahstanu se zapirajo opozicijske stranke, odbor za nacionalno varnost vlaga tožbe zoper opozicijske politike in medije, praktično ni ostalo neodvisnih medijev. Kako se taka situacija ujema z načrti Kazahstana, da bi predsedoval OVSE v letu 2009? Kakšne možnosti za to ima?

Dr. Rupel: Kazahstan je član OVSE, ki ima poseben pomen, in je kot katerikoli drug član te organizacije upravičen do predsedovanja. Ampak za to mora sam najti rešitve vseh tistih problemov, ki ste jih navedli. Kot član organizacije mora Kazahstan spoštovati njena pravila, da lahko predseduje OVSE. Kar se tiče mojega osebnega mnenja, menim, da ima Kazahstan precej realne možnosti in da bi to utegnilo postati pomemben pozitiven zgled za vse države Centralne Azije.

NG: V zadnjih časih OVSE prejema očitke, da ne nasprotuje barvnim revolucijam na postsovjetskem prostoru ali celo posreduje pri njih. Kako ocenjujete take izjave?

Dr. Rupel: OVSE ne vsiljuje barvnih revolucij, in takšni očitki na naš račun nimajo nič skupnega z resničnostjo. Obstaja široko mnenje o tem, da se lahko barvna revolucija izzove od zunaj. Vendar je po moje napačnost takega mnenja očitna, ker revolucije dozorevajo znotraj države same in se ne morejo zgoditi kot posledica zunanjega posredovanja.